

Munka-Ljungby kyrka

56.26, 12.9741

Munka Ljungby kyrka är en byggnad med spår från olika epoker. Kyrkan uppfördes under den intensiva kyrkobyggnadsperiod i Skåne som varade från mitten av 1100-talet till de första årtiondena på 1200-talet. Äldsta delen av kyrkan är nuvarande sakristian som är från senare delen av 1100-talet. Det var då förmodligen närmast ett kapell, som byggdes av munkarna på Herrevads kloster. Biskopen i Lund hade år 1144 där grundat ett kloster, och till detta hörde stora jordområden, bland annat delar av nuvarande Munka Ljungby socken, som säkerligen fått sitt namn av att det var "munkarnas Ljungby".

Senare byggdes kyrkan ut med sina kvadratiska innerum till ingången mellan nuvarande långhuset och vapenhuset. Under senare delen av 1400-talet slogs här som i de flesta kyrkor sannolikt valv över långhuset och koret, och långhuset delades då in i tre kvadratiska travéer. Valvet i koret dekorerades med kalkmålningar.

Vid ungefär samma tid revs övre delen av västtornet och nedre delen integrerades med långhuset. Väster om det rivna tornet uppfördes ett större torn. Troligen byggdes ett gravkor till på kyrkans norra sidan under 1600-talet.

På 1860-talet byggdes två breda korsarmar.

Kyrkan är byggd av gråsten, men den äldsta delen har hörnkedjor av huggen sandsten. När man reparerade kyrkan i mitten av 1950-talet knackades all puts bort och man fann då att det vid tidigare ändringsarbeten använts tegel som utfyllnad, varför väggarna åter måste förses med puts. Endast sakristians gavel var så väl bevarad, att den efter en del bättringsarbeten kunde återfå sitt ursprungliga skick. Kvar från den äldsta kyrkan är sannolikt också den rundbågefris, som finns på kapellets norra och södra sidor.

En större restaurering av Munka Ljungby kyrka genomfördes 1930-31 under ledning av länsarkitekt Nils Blanck, då bland annat vapenhuset i tornets bottenvåning och koret i korsmittens västra del byggdes om, ny bänkinredning och nya golv tillkom och samtliga ytterdörrar byttes ut. De skorstenar som hörde till de båda värmeugnar från Ankarsrums bruk och som införskaffats på 1880-talet revs och en ny rökgång bilades in i kyrkans yttermur.

I kyrkan finns kalkmålningar som är daterade till senare delen av 1400-talet, utförda av Helsingörgruppen. Målningarna som togs fram i början av 1930-talet rengjordes 2016.

I fem av kyrkans fönster finns glasmålningar av Hugo Gelin, Ralph Bergholtz och Nils Möller.

Altaret av ek är ritat 2016 av Mikael Forsberg.

Den rikt dekorerade dopfunten av sandsten är från 1100-talet andra hälft och hör till den så kallade Mörarpsgruppen, där också liknande funtat i bland annat Mörarp, Össjö och Rya ingår.

Predikstolen är liksom baldakinen från när kyrkan byggdes om 1868, men bland annat trappan tillkom på 1930-talet.

Även bänkinredningen som ritades av Nils Blanck tillkom då, men är tillverkade i samma stil som den äldre bänkinredningen.

I södra korsarmen står en gavel från en herrskapsbänk från början av 1600-talet.

En större förändring genomfördes 1958 då en ny orgelläktare uppfördes i långhuset, och där man sedan lät placera den helmekaniska orgeln med 21 stämmor som byggdes samma år av Olof Hammarberg i Göteborg.

På södra väggen finns en gravsten från 1597 över ägaren till Skillinge gård, Jacob Krabbe, som möjligen var begravd i gravkapellet under kapellet.

Efter renovering och ombyggnad återinvigdes Munka Ljungby kyrka på tacksägelsedagen den 9 oktober 2016. Den gamla sakristian är numera åter kapell och istället har bland annat en ny sakristia tillkommit.

På kyrkogården vilar bland annat Ernst Wigfors, som under ett flertal omgångar under åren 1925 till 49 var

socialdemokratisk finansminister. Ernst Wigfors var född i Halmstad, och anledningen till att han har sin gravplats här är att hans hustru kom från trakten.

Källor:

Pdf: "Munka Ljungby kyrka". Malmö stad 2012. Jörgen Kling och Helena Nilsson.

Pdf: "Munka-Ljungby kyrka. Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning. Lunds stift 2016. Jais arkitekter Kristina Simonsson.

Webb: Munka Ljungby församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.